

OPERA HEDELAND 2018

Gaetano Donizetti:

LUCIA DI LAMMERMOOR

**OPERA
HEDELAND**

UNDER ÅBEN HIMMEL

KÆRE PUBLIKUM

Velkommen i Opera Hedeland, hvor vi siden 2002 har haft glæden af at præsentere de store titler inden for opera for et stort og trofast publikum. Vi er indehaver af en række gode tal for vores virksomhed: næsten 60% af publikum er faste gæster hos os samtidig med at op mod 20% af publikum ikke tidligere har været til opera.

Siden 2016 har vi samarbejdet med vores fire kommunale musikskoler – heraf to i Roskilde, en i Høje Taastrup og en i Greve, hvor vi inviterer musikskoleelever til premiere så de kan stifte bekendtskab med musikudøvelse på internationalt niveau. Desuden har vi siden 2010 hvert år haft 100 veteraner fra de internationale missioner som vores gæster.

I år er det en særlig glæde at kunne byde velkommen til vores instruktør, Rodula Gaitanou, her med årets opsætning debuterer i Danmark. Tidligere i år har hun sat opera op i Göteborg, London og Melbourne. Scenografen Simon Corder

debuterer ligeledes i Danmark – her i funktionerne som både scenograf og lysdesigner. Men først og fremmest er det Donizetti's værk, Lucia di Lammermoor, det jo handler om. Et værk, der faktisk allerede en gang tidligere er opført i amfiteatret, nemlig som gæstespil fra Malmö Opera i 1998 – to år efter amfiteatrets indvielse og to år inden Opera Hedeland blev stiftet.

I Lucia di Lammermoor har vi at gøre med en af operalitteraturens mest makabre dramaer: den unge Lucia, hvis eget kærlighedsliv køres fuldkommen over for at underkaste sig sin families ønske om en kommende ægtemand. Metoo i tredje grad. God fornøjelse! ☘

Claus Lynge, operachef

LUCIA DI LAMMERMOOR: Fra Skotland til Italien

GAETANO DONIZETTIS "LUCIA DI LAMMERMOOR" (1835) ER BASERET PÅ SIR WALTER SCOTTS "THE BRIDE FROM LAMMERMUIR" (1819) – EN AF SCOTTS MEST BERØMTE VÆRKER. SCOTT (1771-1832) ANERKENDES BREDT SOM OPHAV TIL DEN HISTORISKE ROMAN

Af Paul Barnaby

Gaetano Donizettis "Lucia di Lammermoor" (1835) er baseret på Sir Walter Scotts "The Bride from Lammermuir" (1819) – en af Scotts mest berømte værker. Scott (1771-1832) anerkendes bredt som ophav til den historiske roman.

Scott blev inspireret af en 1600-tals familietragedie i en skotsk familie – en historie han havde hørt som dreng fra sin grand-tante Margaret Swinton, der i datiden var en berømt

mundtlig fortællerske og plantede kærligheden til historier hos den unge Scott.

Scotts heltinde, Lucy Ashton (Donizettis

Lucia) bygger på Janet Dalrymple, datter af den kendte skotske advokat James Dalrymple, Viscount Stair. I en tid, hvor politiske og religiøse konflikter i Skotland rasede, blev Janet i hemmelighed forlovet med Royalisten Lord Rutherford – en politisk fjende af hendes politisk ambitiøse forældre. Da Janets dominerende moder opdagede denne forbindelse, tvang hun datteren til at tilbagekalde forlovelsen og acceptere en mand, som hendes forældre valgte. På brudenatten sårede Janet sin brudgom hårdt i et anfald af sindssyge og hun døde fjorten dage senere uden at være kommet til sig selv.

Scott omplacerede denne historie i tid og sted. Han flyttede handlingen fra det vestlige Skotland til Lammermuir højderne – et landskab, der stødte op til den sydlige nabo, England.

Han flyttede desuden handlingen fra 1669 frem til årene umiddelbart inden unionsdannelsen mellem England og Skotland, der blev en realitet i 1707. Scotts Lucy Ashton kommer nu fra en familie, der er opsteget til magt og ære under den såkaldte "Glorious Revolution" i 1689, som betød at Stewart-dynastiet blev sendt i eksil og bragte både Englands og Skotlands krone i hænderne på William af Oranje. Lucy forelsker sig i Edgar, Herren fra Ravenswood, og den eneste overlevende af en adelsfamilie, der er forblevet loyale over-

TÆT PÅ

Nærheden er fremtidens forstad

- tæt på Hedeland, indkøb, kollektiv transport, skole, fritidsaktiviteter og andre mennesker.

Når storbyen kalder, er du kun 20 min. med tog fra Københavns Hovedbanegård.

Lige nu bygges der 200 boliger, og de første beboere flyttede ind i marts 2018. Der er indgået aftaler om 500 boliger yderligere, som bygges over de næste år, og på sigt kommer der i alt 3000 boliger i Nærheden

Du kan følge udviklingen på www.naerheden.dk. Her kan du skrive dig op på vores boligliste og modtage information om byggeri og boliger i Nærheden.

NærHeden

FREMTIDENS FORSTAD

Nærheden udvikles i et partnerskab mellem Høje-Taastrup Kommune og Realdania By & Byg.

for Stuart-dynastiet og hermed en overleveret feudal vision om Skotland. Edgar har mistet næsten al sit jordiske gods til den entreprenante og intrigante Sir William Ashton, Lucys fader. Edgar råder nu alene over det forfaldne ruinøse tårn Wolf's Crag. Hans største modstander er imidlertid Lucys moder, Lady Ashton, som i lighed med hendes virkelige forlæg, Lady Stair – stærkt modsætter sig Edgars forbindelse med Lucy, hvilket medfører døden for dem begge.

Sammenlignet med Scotts øvrige romaner, forbliver større historiske begivenheder i baggrunden i *The Bride from Lammermuir* og de synes kun at have beskednen indflydelse på det centrale drama. Faktisk er det kun med den nylige renaissance for akademisk interesse for Scott, at forskere at noteret sig de sporadiske, men afgørende, referencer til de politiske begivenheder, der førte frem til unionsdannelsen mellem det engelske og det skotske parlament og til dannelsen af den britiske stat.

Scotts forfatterskab lå i begyndelsen af 1800-årene og han var af den faste overbevisning, at unionsdannelsen var til Skotlands

bedste – et skridt, der bragte velstand til en førhen fattig og krigs-træt nation. Men Scott var samtidig frustreret over, at unionsprocessen var præget af politiske intriger og korrupsion.

I *The Bride from Lammermuir* portrætterer han et Skotland fanget mellem fraktioner, der alene forfølger egne, kortsigtede partipolitiske mål i stedet for nationale interesser. Scott frygtede at sådanne fraktioner også voksede frem i sin samtid og portrætterede de mulige farer i Lucys Ashtons og Edgar Ravenswoods død. Foreningen af de to elskende repræsenterede Scotts ideal om politisk moderation og tværpolitisk samarbejde, som hjerteløst ofres for et arrangeret ægteskab.

Hos Donizetti's librettist, Salvatore Cammarano, er det en noget anderledes historie, der indebærer væsentlige skift i såvel handling som personer. Måske er den mest markante ændring, at Lady Ashton slet ikke figurerer – hende, der i Scotts roman ikke alene er skurken men også en af Scotts mest berømte litterære skikkelser. Cammarano lader i stedet Lucias forældre og søskende smelte sammen til én kynisk figur: Lord Enrico Ashton. Den tragiske konklusion forstærkes også; Lucias brudgom, Bucklaw, dør af de sår hun påfører ham under deres brudenat, mens Scott (der lader Bucklaw være en også sympatisk figur) lader denne overleve som en trist, men klogere mand.

Cammarano lader Edgardo begå selvmord da han hører om Lucias død, mens han hos Scott omkommer i en meningsløs ulykke (opslugt i kviksand).

Men vigtigst er det, at romanens historiske og politiske kontekst kun er svagt repræsenteret i Lucia di Lammermoor. De får direkte referencer til historiske begivenheder, som findes hos Scott, er borte og operaens handling sættes i al fald et århundrede tidligere – måske under Mary Stuarts regenttid. Der er ikke nogen tydelige referencer i Cammaranos libretto til de politiske og religiøse forhold, der adskiller slægterne ▶

Ashton og Ravenswood. Ej heller er der en tydeliggørelse af deres meget forskellige økonomiske forhold (de nyrige Ashtons i modsætning til de adelige, men fattige Ravenswood). Operaen fremstiller i stedet en ur-gammel fejde mellem to jævnbyrdige etablerede familier.

Cammaranos ændringer er dog ikke noget der er fremkommet ved bearbejdelse af Scotts tekst. Sandsynligvis stammer de fra tidligere opera- eller teaterversioner af *The Bride*

from *Lammermuir*. Der findes tre tidligere italienske opera-udgaver af hhv. Michele Carafa (1829), Luigi Rieschi (1831) og Alberto Mazzucato (1834) – som alle var kendt af såvel Cammarano som Donizetti. Disse tidligere udgaver var tydeligt influeret af en anden, mellemliggende tekst, *La Fiancée de Lammermoor* (1828), en særdeles effektiv teaterudgave af den franske romantiske dramatiker, Victor Ducange. Hans væsentligste fornyelse var at flytte handlingen tilbage til tiden efter *The Glorious Revolution* i 1689. Edgar hører til dem, der støtter den landflygtige James II og som kæmper for hans tilbagevenden til tronen. Ashtons støtter derimod William af Oranje. Og hvor Scotts roman udspringer sig i en periode af væbnet fred, skruer Ducange op for dramatikken ved at lade Skotland være på krigsfod. Edgar Ravenswood er illegal flygtning, hvis besiddelser har været genstand for konfiskation snarere end mistet gennem juridiske fiksfakserier. Ravenswood og Ashton familierne konfronterer hinanden som militære fjender, snarere end som politiske og feudale rivaler.

På flere måder er Ducanges version mere nedsænket i britisk historie end Scotts oprindelige forlæg, men sker på bekostning af det specifikke skotske i romanen. Der er heller ingen genklang af den forestående union mellem England og Skotland. Disse elementer forstærkes imidlertid gradvist i de foregående italienske operaversioner, der bibeholder Ducanges krigeriske atmosfære, men skubber handlingen længere tilbage i tid til en tåget og romantisk udgave af Skotland.

Blandt nogle af Scotts beundrere findes en hvis ærgrelse over de ændringer, der findes i operaversionerne – og først og fremmest den relative nedtoning af lokal skotsk kolorit i såvel tekst som musik. Forskeren Jerome Mitchell kommer dog Donizetti og Cammarano til undsætning i sit publicerede studie, *The Walter Scott Operas* (1977). Han noterer hvordan de to holder et stramt fokus på kærlighedshistorien mellem Lucia og Edgardo bl.a. ved at udelade næsten alt andet, der

ikke direkte relaterer sig hertil. De udvikler kyndigt dramatisk effektive scener, der allerede findes i Scotts roman, som f.eks. forlovelsen ved kilden og konfrontationen mellem Edgardo og ægteskabsunderskriverne: Lucia og Arturo. Hertil skaber de emotionelt stærke og visuelt frapperende dramaer ud af episoder, der kun antydes i Scotts roman – som f.eks. Lucias berømte

vanvidsscene, eller, hvad der synes at trodse teatral repræsentation, som f.eks. Edgardos død. I denne proces skaber Donizetti og Cammarano noget, der adskiller sig fra Scotts roman og fra det oprindelige, mundtlige forlæg, der lå som inspiration. De skaber imidlertid et værk, der passer perfekt ind den romantiske operas musikalske idiom. ❧

*Paul Barnaby er leder af The Walter Scott Library ved University of Edinburgh og har forfattet artiklen specifikt til denne opsætning.
(Oversættelse: Claus Lyng)*

Praktisk information

- Husk at al færdsel i amfiteatret skal ske med forsigtighed. Når duggen falder bliver græsset fugtigt og der kan være glat.
- Der er lægevagt i det sydlige porthus. Lægen hedder Holger Himmelstrup.
- Ved hjemkørsel beder vi om at følge personalets anvisninger. De har mange års erfaring, men der er grænser for kapaciteten på vejene i området.
- Når I kører ud, følg da venligst den høflige regel at skiftes med at flette ind og husk at det går ikke hurtigere af at overhale.
- På Brandhøjgaardsvej mod nord, er lyssignalerne slukket ved Hovedvejen, hvilket giver bedst mulig afvikling af hjemtrafikken. ❧

Lucia di Lammermoor

af Gaetano Donizetti og Salvatore
Cammарano (1835)

EFTER SIR WALTER SCOTTS THE BRIDE FROM LAMMERMUIR (1819)

Kunstnerisk team

Instruktør: **RODULA GAITANOU**
Dirigent: **MARTIN NAGASHIMA TOFT**
Scenograf & lysdesigner: **SIMON CORDER**
Inst. ass.: **FREJA FRIBERG LYME**
Kostumedesigner: **GØJE ROSTRUP**
Kormester: **FILIPE CARVALHEIRO**
Koreograf: **JANNIK ELKÆR**
Repetitør: **PETER MØLLERHØJ**
Libretto oversættelse: **KAMILLA PONTOPPIDAN HADERUP**
Lyddesign: **CLAUS PEDERSEN**

Solister

Lucia: **LINA JOHNSON**
Enrico: **AUDUN IVERSEN**
Edgardo: **ADAM FRANSDEN**
Arturo: **RASMUS JUPIN**
Raimondo: **STEFFEN BRUUN**
Alisa: **STINA SCHMIDT**
Normanno: **JONATHAN KOPPEL**

Sækkepibe: **PALLE H.A. ANKERSTJERNE
SCHIERNING**

Opera Hedelands kor

ALBIN ROBERT AHL, KRISTOFFER EMIL APPEL, ANGELICA LARSSON ASP, JOHANN DORNWALD, GAUTE GRIMELAND, NAJA MONRAD HANSEN, NANNA VARMER IPSEN, MARIE DREISIG KARLSMOSE, ANDREAS MØLLER KONGSHAVN, JONATHAN KOPPEL, MICHAËL LIND, FREJA EVA LOCKENWITZ, CARINA TYBJERG MADSEN, BENJAMIN MOLONFALEAN, GUSTAV WENZEL MOST, ALEX FRIIS NIELSEN, WILLIAM JØNCH PEDERSEN, STINA SCHMIDT, DAVID JØNCH THIELKE, JESSICA WILLUMSEN VILLAREAL, AGNES WÄSTFELT, DIDRIK WISÉN, HELENA ZUKULE og CHIK SON JASON YEUNG.

Orkester – Collegium Musicum

Violin 1: **EMILY FOWLER (CM), SARAH MCCLELLAND, HELLE HANSKOV PALM, ANDERS FOG-NIELSEN, TINE RUDLOFF, HEDVIG OFTEDAHL VIVANCO, STEEN BACH VILHELMSSEN og JOHANNA QVAMME.**

Violin 2: **JULIE MEJLE, MARIANNE BINDEL, LINE MOST, PETER ANDREAS NIELSEN, MARI-KATARIINA ROTH og KAYA MØLLER.**

Bratsch: **CLAUS MYRUP, ASTRID CHRISTENSEN, CARINA ANDERSSON, FLEMMING LAVE, KATARZYNA BUGALA og BENEDIKTE ARTVED.**

Celli: **MIHAI FAGARASAN, JOHAN KRARUP, ULRISKE HØST MADSEN og BÄRBARA STADNICKI.**

Bas: **KATRINE ØIGAARD SONSTAD, MEHERBAN GILLETT** og **GERRIT HAMACHER MYLIUS.**

Harpe: **VIBEKE FRANCK**

Fløjte og piccolo: **MIKAEL BEIER, JENS BOJE HANSEN** og **RUSSELL SATOSHI ITANI.**

Obo: **BJØRN CARL NIELSEN** og **METTE TERMENSEN.**

Klarinet: **SØREN ELBO** og **JØRGEN MISSER JENSEN.**

Fagot: **JACOB DAM FREDENS** og **SIGNE HAUGLAND.**

Horn: **LASSE MAURITZEN, NICOLAI SELL, DOMINIKA PIWKOWSKA** og **TEDDY OSBÆCK RASMUSSEN.**

Trompet: **KETIL CHRISTENSEN** og **SØREN EMTOFT.**

Basun: **ROBERT HOLMSTED, LUKAS WINTHER ANDERSEN** og **THOMAS DAHLKVIST.**

Pauke og slagtøj: **PER JENSEN** (pauke), **JAKOB WEBER EGHOLM, KLÆS BREINER NIELSEN** og **OLIVER KRAGELUND.**

Glasharmonika: **SASCHA RECKERT**

Produktion

Produktionsleder: **DORTHE SCHMIDT SCHOU**

Forestillingsleder: **FREJA FRIBERG LYME**

Belysningsmester: **KRISTIAN SPECHT**

Leder systue: **HANNE MØRUP**

Assistent, systue: **JULIE KRØJER HANSEN** og **ERNA MØRUP.**

Produktion, scenografi: **THEIS WITZEL** og **DENISE CONRADI.**

Orkesterregissør: **SARAH MCCLELAND**

Fægteinstruktører: **BO THOMAS** og **KLAUS M. HJULER.**

Rytterinstruktører: **CAMILLA RODE** og **MIA CHEMNITZ.**

Lydafvikling: **CLAUS PEDERSEN, JONAS NORUP** og **JESPER HAUGSTED.**

Partiturlæser, lyd: **CHRISTIAN LISDORF**

Teknikere, lys: **JOAKIM BRUHN KRAGH RØDGAARD, ALBERT VALDEMAR REUTER STRØMGREN** og **KENNETH PEDERSEN.**

Følgespotførere: **EMIL KJÆR LANG-JENSEN, AKSEL WESTH, ANDREAS ELVEKJÆR** og **ATLE CLAUSEN.**

Sceneassistenter: **ANNE SOFIE VERMUND** og **RASMUS KØLBÆK.**

Infrastruktur: **KASPER KRISTENSEN** og **ATLE CLAUSEN.**

PR/Marketing: **TELIVING & CO. V/THOMAS TELIVING**

Foto: **MIKAL SCHLOSSER**

Layout, program: **MICHAEL BLOMSTERBERG**

Tryk, program: **JANNERUP GRAFISK**

Catering, produktion: **RESTAURANT IN V/MICHAEL TOST**

Catering, publikum: **MEYERS KØKKEN**

Lægevagt: **HOLGER HIMMELSTRUP**

Frivillige, publikumsområde: **GYM TEAM GREVE**

Frivillige p-område: **GREVE ATLETIK**

Frivillige, cateringtelt: **BOXEN, HØJE TAASTRUP MUSIKSKOLES STØTTEFORENING**

Trafikafvikling, offentlig vej: **ORDENSKORPS ROSKILDE**

Tak til

NCC RÅSTOFFER, HØJE TAASTRUP KOMMUNE, NAVIAIR, KØBENHAVNS VESTEGNS POLITI, NÆRHEDEN P/S, SOLUM A/S, RULLEGRÆSSET.DK, BYGGROS, BRØNDSHOLM, LØWENER, AALBORG PORTLAND og **DSV TRANSPORT.**

Årets produktion modtaget generøs fondsstøtte fra

SPARNORD FONDEN, ZEUTHENS MINDELEGAT, DRONNING MARGRETHE OG PRINS HENRIKS FOND, BECKETT FONDEN, AUGUSTINUS FONDEN, OTICON FONDEN, AAGE OG JOHANNE LOUIS-HANSENS FOND, AASE OG EJNAR DANIELSENS FOND, KNUD HØJGAARDS FOND, GRONEMANNS FOND og **DROST FONDEN.**

Opera Hedeland er egnsteater i Høje Taastrup, Greve og Roskilde kommuner med støtte fra Slots- og Kulturstyrelsen. Bestyrelse: **MARIE LOUISE MUNTER, IDA STRAND, POUL ELMING, BJØRN KARSHOLT** og **HENRIK DAHL** (formand).

Operachef: **CLAUS LYNGE**

CARMEN

i Opera Hedeland

d. 9. 16. og 17. august 2019

10 PROCENT RABAT TIL DE HURTIGE

Køb dine billetter senest 1. september via Ticketmaster.dk – så giver vi 10 procent rabat, og du kan frit vælge mellem de bedste pladser.

Carmen hører til blandt verdens absolut mest populære operaer. Næste år kan du opleve Georges Bizet's mesterværk i Opera Hedeland

Billedet er fra Opera Hedelands opførelse af Bellinis Søvnvængersken i 2016, hvor Lina Johnson spillede hovedrollen.

Ved at tilmelde dig Opera Hedelands nyhedsbrev via operahedeland.dk modtager du information, når vi offentliggør instruktør og sangere til Carmen.